

Søer har potentiale til at producere 25 kg mælk om dagen

Potentiale: I diegivningsperioden kan pattedrise vokse over 400 gram om dagen. I et kuld med 14 grise, kræver det, at soen producerer 25 kg mælk om dagen.

Konklusion

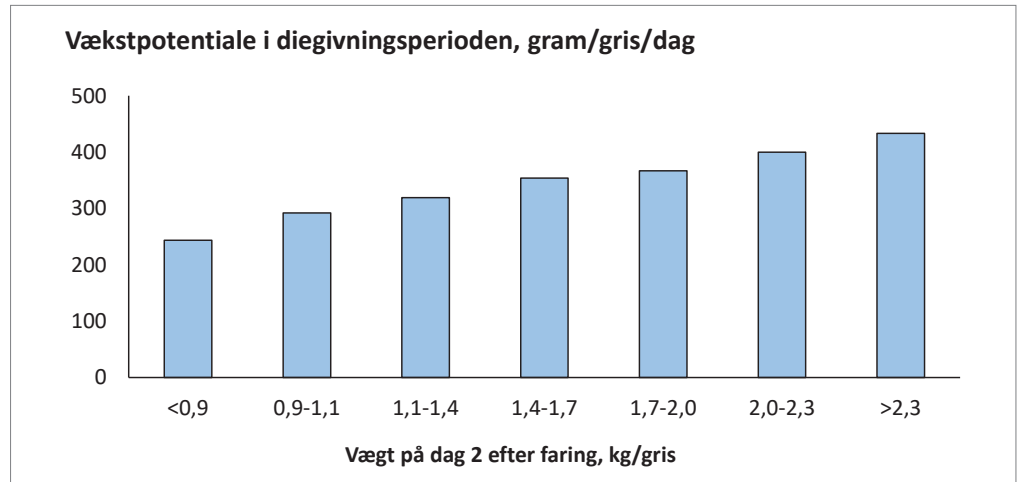
- En so kan dagligt producere 25 kg mælk i gennemsnit over en diegivningsperiode. Kendskab til begrænsninger er grundlaget for at optimere og tilpasse produktionen.

Af Uffe Krogh, adjunkt, Aarhus Universitet, uffekrogh@anis.au.dk og Trine Friis Pedersen, konsulent, Seges Svineproduktion, trfp@seges.dk

Væksten hos de hurtigst voksende pattedrise, som udelukkende indtager mælk hos soen, er et pejlemærke for soens potentiale for at producere mælk samt for grisens vækstpotentiale. De 2 pct. af grisene med den højeste tilvækst kan i gennemsnit vokse over 400 gram om dagen i diegivningsperioden (se figur). Dette svarer til et dagligt indtag af mælk på ca. 1,8 kg. For en so, der passer 14 grise, som hver drikker 1,8 kg mælk, bliver det til 25 kg mælk om dagen og resulterer i en fravænningsvægt på 14 kg pr. gris. Til sammenligning opnår produktive besætninger en gennemsnitlig daglig tilvækst på ca. 250 gram pr. gris hos søer, svarende til en mælkeproduktion på ca. 13 kg.

Yverkirtlernes udvikling og mælkenedlægning

Yverets mælkeproducerende væv udvikles hovedsageligt de sidste 2 uger op til faring, hvorfor tilstrækkeligt med foder i denne periode er vigtig. Er en kirtel blevet malket i første diegivningsperiode, øges mælkeproduktionen for den-

Figur: Grisens vækstpotentiale i diegivningsperioden. Potentialet er estimeret som væksten hos de 2 % hurtigst voksende grise, som udelukkende drikker mælk fra soens yver.

ne kirtel med ca. 10 pct. i den efterfølgende laktation. Dette er formentligt forklaringen på, at mælkeproduktionen stiger for hvert kuld og topper omkring 3. kuld. Mælkeproduktionen stiger ca. 10 pct. fra 1. og 2. kuld.

Mælkenedlægningen foregår i intervaller af ca. 50 minutter. Soen lægger altså mælk ned 30 gange i døgnet. Ved hver mælkenedlægning, som kun tager 10-20 sekunder, drikker grisene i gennemsnit 30 gram mælk. Variationen i intervallet (35-80 minutter) og mængden af mælk (18-45 gram/gang) er dog stor.

Hvor kan vi gøre en forskel?

Men hvor går det galt - hvorfor producerer søerne ikke 25 kg mælk om dagen? Der vil være søer, som skal passe de mindste grise og søer, hvor en eller

flere kirtler er uudnyttet. En uudnyttet kirtel svarer til 1 kg mælk eller ca. 7 pct. af soens daglige produktion. Derfor er håndteringen af kuldets grise vigtig. Når grise flyttes og blandes sammen, skal der dannes en ny rangorden, hvilket resulterer i manglende diegivinger og eller manglende stimulering af yveret. En enkelt gris, som flyttes til et andet kuld efter dannelse af rangorden, vejer 300-900 gram mindre ved fravæning end en tilsvarende gris, som ikke er

flyttet. Derudover koster forstyrrelsen i rangordenen omkring 140 gram i tilvækst for hver af grisene i det kuld, som grisen blev flyttet til. Et andet eksempel er grise, der adskilles fra soen under fodringen (f.eks. 1 time 3 gange daglig). Disse grise går potentielt glip af 12 pct. af deres daglige mælkeoptag. Især i de første dage efter faringen, er yverstimulering afgørende for soens mælkeproduktion.

Foderstyrke og -sammen sætning kan også begrænse soens mælkeproduktion - især hos hurtigt voksende kuld. En øget daglig tildeling af 7,3 gram fordøjeligt lysin (ca. 1 kg foder) øger grisens fravænningsvægt med omkring 500 gram, men kun i de tilfælde, hvor foderet er en begrænsende faktor. Viden om faktorer, der styrer mælkeproduktionen og samspillet mellem soen og kuldets grise, er sparsom. Fokus på ovennævnte og andre faktorer med indvirkning på soens mælkeproduktion er dog et godt udgangspunkt for at optimere soholdet.

Fakta

- Søerne har potentialet til at producere 25 kg mælk om dagen
- Den gennemsnitlige mælkeproduktion hos søer er ca. 13 kg/dag i en produktiv besætning
- Kuldets grise drikker ca. 30 gram mælk i løbet af ca. 15 sekunder (varierer mellem 18 og 45 gram)
- Soen lægger mælk ned i intervaller af 50 minutter (varierer mellem 35 og 80 minutter)